

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ ต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้บทบาทผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล นำทฤษฎีการสอนและหลักการสอนคณิตศาสตร์มาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองอยู่เสมอ วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โลกในปัจจุบันเจริญขึ้นเพราะการคิดค้นทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางคณิตศาสตร์ (สิริพร ทิพย์คง , 2536: 9) ดังมีคำกล่าวว่า “คณิตศาสตร์เป็นราชินีของวิทยาศาสตร์” (Mathematics is the queen of science) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความคิด กระบวนการและเหตุผล คณิตศาสตร์ฝึกให้คนคิดอย่างมีระเบียบ และเป็นรากฐานของวิทยาการหลายๆ สาขา ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น ล้วนแต่อาศัยคณิตศาสตร์ทั้งสิ้น (ยุพิน พิพิธกุล, 2539: 1)

จากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) ในวิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2551 - 2552 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสรุบเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงผลคะแนนสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) ในวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปีการศึกษา 2551 - 2552

ข้อมูล	ปีการศึกษา 2551			ปีการศึกษา 2552		
	จำนวนผู้เข้า สอบ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวนผู้เข้า สอบ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ระดับโรงเรียน	143	47.81	16.42	160	43.89	15.50
ระดับสังกัด	4,254	50.61	18.53	4,530	45.25	21.18

แหล่งที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ.

จากตารางพบว่า ในปีการศึกษา 2551 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 47.81 สำหรับปีการศึกษา 2552 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยลดลงเหลือ 43.89 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ 50 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาพบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่านักเรียนโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาทั้งสองปี แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมีแนวโน้มลดต่ำลง การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ยังด้อยกว่าโรงเรียนในกลุ่มสังกัดเดียวกัน จำเป็นต้องเร่งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนและเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนระดับสูงต่อไป

ในการจัดการเรียนการสอนมีด้วยกันหลายรูปแบบ หนึ่งในนั้นคือการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1994: 31 – 37 อ้างใน ทิศนา แคมมณี, 2553: 99 - 101) มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งส่งผลดีต่อผู้เรียนตรงกันในด้านต่างๆ กล่าวคือ ช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้น มีน้ำใจนักกีฬา ใส่ใจผู้อื่นมากขึ้น กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่พบมีหลายรูปแบบ จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่ารูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการเรียนเนื้อหาคณิตศาสตร์คือ กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ รูปแบบ STAD (Student Teams – Achievement Division) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณกลุ่มละ 4 – 5 คน ครูจะเป็นผู้เลือกใช้วิธีสอนตามความเหมาะสมกับเนื้อหา หลังจากครูสอนเนื้อหาแล้วแต่ละกลุ่มจะได้รับบัตรงานเพื่อนำไปศึกษาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซักถามภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม ผู้ที่เข้าใจดีแล้วต้องอธิบายให้ความช่วยเหลือสมาชิกที่ยังไม่เข้าใจ แต่เวลาสอบต่างคนต่างสอบ คะแนนสอบที่นักเรียนทำได้จะนำมาพิจารณาเป็นคะแนนพื้นฐานของแต่ละคน คะแนนพัฒนาของแต่ละคนและคะแนนกลุ่ม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง “ การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” โดยใช้เนื้อหา “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง” ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้คือ เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง” โดยสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2544 ซึ่งประกอบด้วย จำนวนตรรกยะ จำนวนอตรรกยะ รากที่สอง และรากที่สาม

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

1.3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนแผนการเรียนปกติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 มี 3 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 106 คน

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนแผนการเรียนปกติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 4 ซึ่งได้จากการสุ่มห้องเรียนมา 1 ห้อง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย มีจำนวนนักเรียน 36 คน

1.3.2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะทำการศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในช่วงเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2553

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเดียวกันที่จะให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
2. นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
3. ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนการสอนแบบร่วมมือรูปแบบการแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ (Student Teams – Achievement Division หรือ STAD) ซึ่งจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน มีการคละนักเรียนชาย-หญิง และคละระดับความสามารถเก่ง : กลาง : อ่อน ในสัดส่วน 1 : 2 : 1 ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ฟังพาทอาศัยกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม มีลำดับขั้นการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 ชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือให้นักเรียนทราบ แล้วทดสอบก่อนเรียน ขั้นที่ 2 จัดนักเรียนนั่งเรียนเป็นกลุ่มแล้วครูดำเนินการสอนเนื้อหาที่ใช้เรียน ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนทำใบงานกลุ่มร่วมกัน ขั้นที่ 4 ทดสอบหลังเรียน ขั้นที่ 5 นำคะแนนทดสอบหลังเรียนมาหาคะแนนพัฒนาการของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รางวัล

2. ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถในการหาคำตอบด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม พิจารณาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์จากคะแนนสอบ ที่ได้จากแบบวัดทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถด้านทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยนักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แล้วนำคะแนนมาเปรียบเทียบด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้ match-paired t-test